

KL

Fakta om international arbejdskraft

August 2023

Af Lasse Vej Toft, lvt@kl.dk

Fra 2008 til 2022 er der kommet 163.000 flere udenlandske lønmodtagere. Dette notat afdækker, hvor de kommer fra og deres opholdsgrundlag.

HOVEDKONKLUSIONER

- I 4. kvartal 2022 udgjorde den internationale arbejdskraft 12,1 pct. af de i alt knap 2,5 millioner fuldtidslønmodtagere i Danmark, det er en stigning fra 5,9 pct. af lønmodtagerne i 4. kvartal 2009.
- Den internationale arbejdskraft i Danmark er øget fra knap 200.000 til 400.000 lønmodtagere fra 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2022. I fuldtidslønmodtagere er stigningen fra 139.000 til 302.000 - dvs. en stigning på 163.000 fuldtidslønmodtagere.
- Den internationale arbejdskraft er steget uafbrudt siden 2010 og faldet efter Finanskrisen var begrænset. Derimod faldt beskæftigelses blandt danske statsborgere kraftigt efter finanskrisen og vedblev at falde til og med 2013. Efter 2013 er antallet af ekstra danske statsborgere i job øget i takt med de udenlandske statsborgere frem til 2020. Fra 2020 til 2022 er antallet af danske statsborgere i job øget mere end antallet af udenlandske statsborgere.
- Stigningen i international arbejdskraft er især drevet af statsborgere fra de nye EU-lande. Fra 2008 til 2022 steg antallet af lønmodtagere fra nye EU-lande med 70.000 til 95.000. Dermed overhalede antallet af beskæftigede fra nye EU-lande i løbet af 2022 antallet fra de gamle EU/EØS/EFTA-lande. Antallet fra de "gamle" lande steg med 25.000 beskæftigede fra 29.000 til 91.000 i samme periode.
- Antallet af beskæftigede fra tredjelande er ligeledes øget kraftigt. I alt har stigningen været på 64.000 beskæftigede, hvilket er mere end en fordobling ift. de 53.000, der var i 2008.
- Det er især antallet af beskæftigede med opholdsgrundlag til erhverv, som er øget. I denne gruppe er der kommet ca. 85.000 flere beskæftigede fra 2008 til 2022, fra 26.000 til 111.000. Den anden opholdsgruppe, som er øget markant, er gruppen af beskæftigede med permanent opholdstilladelse. Denne gruppe er øget fra 11.000 til 57.000 (+46.000).
- Opholdsgrundlag til erhverv er især øget ift. EU-opholdsbekendtgørelsen, som er øget med 60.000, mens antallet med ophold til erhverv fra tredjelande er øget med 23.000.

International arbejdskraft i Danmark

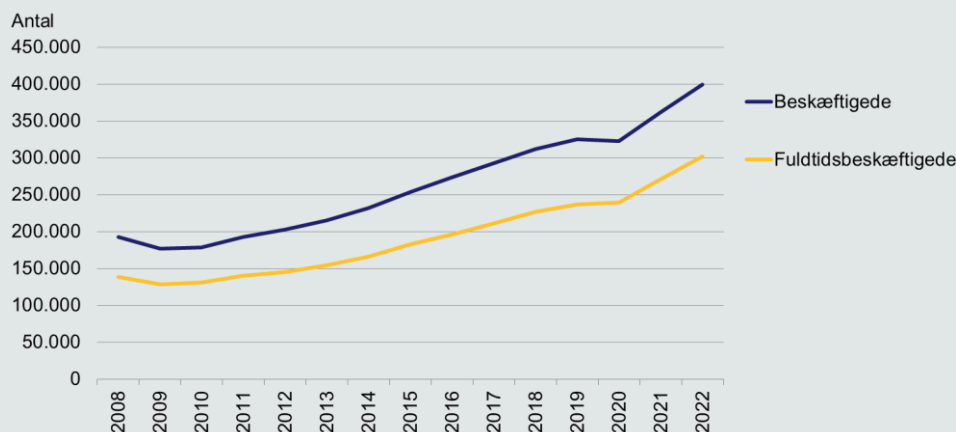
Brugen af international arbejdskraft i Danmark er øget stort set konstant siden 2009. Fra 2008 til 2009 var der et mindre fald i forlængelse af Finanskrisen. I dette notat er international arbejdskraft defineret som arbejdskraft med udenlandsk statsborgerskab, jf. afgrænsningerne hos Jobindsats.dk.

Den internationale arbejdskraft dækker med denne definition bredt – fra ledige herboende udlændinge, som finder job, til virksomhedernes direkte rekruttering af udenlandske specialister.

Den internationale arbejdskraft i Danmark er øget fra knap 200.000 til 400.000 lønmodtagere fra 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2022. I fuldtidslønmodtagere er stigningen fra 139.000 til 302.000 – dvs. en stigning på 163.000 fuldtidslønmodtagere. I det følgende vil der alene fokuseres på udviklingen i fuldtidsbeskæftigede, jf. figur 1.

Figur 1

Udviklingen i international arbejdskraft i Danmark, 4. kvartal

Anm.: Opgjort i 4. kvartal i hvert af årene. Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Både personer, som bor i såvel som uden for Danmark indgår.

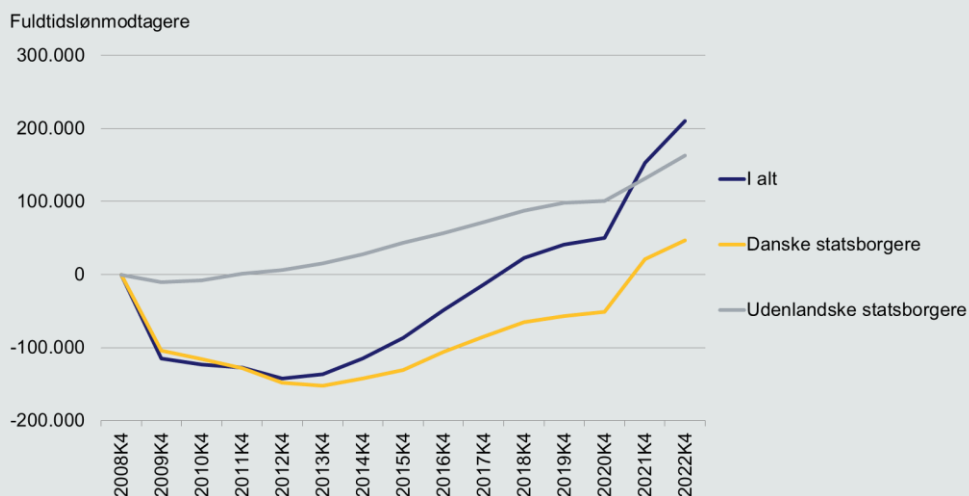
Kilde: Jobindsats.dk

I 4. kvartal 2022 udgør den internationale arbejdskraft 12,1 pct. af de i alt knap 2,5 millioner fuldtidslønmodtagere i Danmark, en stigning fra 5,9 pct. af lønmodtagerne i 4. kvartal 2009.

Den internationale arbejdskraft er steget uafbrudt siden 2010 og faldet efter Finanskrisen var begrænset. Derimod faldt beskæftigelses blandt danske statsborgere kraftigt efter finanskrisen og vedblev at falde til og med 2013. Efter 2013 er antallet af ekstra danske statsborgere i job øget i takt med de udenlandske statsborgere frem til 2020. Fra 2020 til 2022 er antallet af danske statsborgere i job øget mere end antallet af udenlandske statsborgere, jf. figuren nedenfor.

Figur 2

Ændring i antal lønmodtagere fra 4kv2008 til 4kv2022 blandt hhv. danske og udenlandske statsborgere

Anm.: Opgjort i 4. kvartal i hvert af årene. Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Både personer, som bor i såvel som uden for Danmark indgår. Det bemærkes, at forskelle i de tekniske afgrænsning af statistikkerne i hos hhv. Danmarks Statistik og Jobindsats.dk kan påvirke resultaterne i mindre omfang.

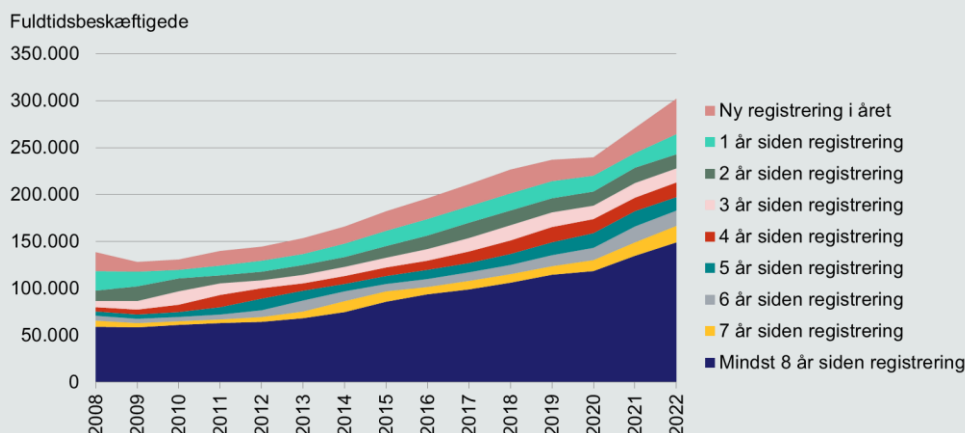
Kilde: Danmarks Statistik (I alt) Jobindsats.dk (Udenlandske statsborgere)

Det stigende antal udenlandske lønmodtagere er dels et resultat af, at der hvert år er et antal nye lønmodtagere, som kommer til Danmark, dels et resultat af at mange bliver i længere tid. Endelig er der også personer som registreres i CPR og først senere kommer i job (fx studerende, medfølgende ægtefæller og flygtninge). Antallet af beskæftigede, som er i job i året, hvor de registres i CPR, har været stigende over en lang årrække fra 10.000 i 2009 til 25.000 i 2018, hvorefter der var et fald i 2019 og 2020. Fra 2021 nåede antallet igen op på ca. 25.000, og i 2022 steg antallet kraftigt til knap 38.000 fuldtidsbeskæftigede.

Den lange periode med en stor løbende tilstrømning af udenlandske statsborgere, samt at mange af disse bliver i Danmark i længere tid betyder, at andelen af den internationale arbejdskraft, som har lang erfaring med Danmark, er øget. Det ses blandt andet af, at andelen af den internationale arbejdskraft, som er registeret i CPR mindst 8 år tidligere, er øget fra 43 pct. i 2008 til 49 pct. i 2022, jf. figuren nedenfor.

Figur 3

Udviklingen i international arbejdskraft i Danmark fordelt efter første registrering i CPR, 4. kvartal

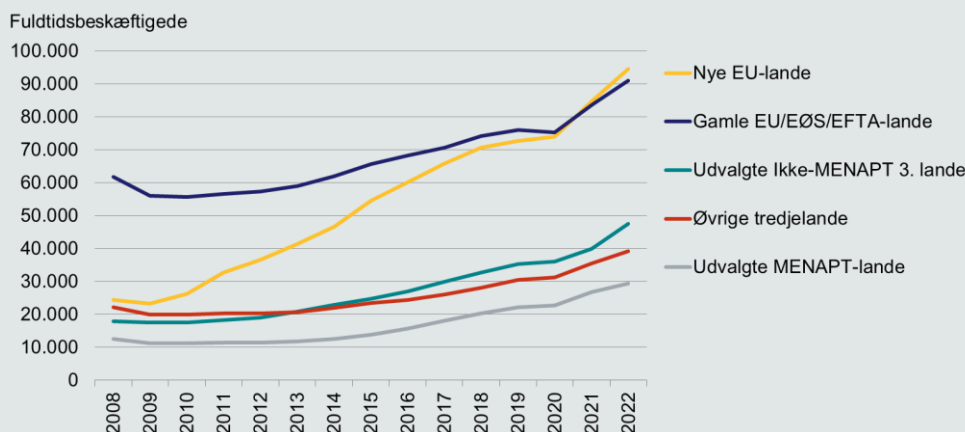
Anm.: Opgjort i 4. kvartal i hvert af årene. Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Både personer, som bor i såvel som uden for Danmark indgår.

Kilde: Jobindsats.dk

Stigningen i international arbejdskraft er især drevet af statsborgere fra de nye EU-lande. Fra 2008 til 2022 steg antallet af lønmodtagere fra nye EU-lande med 70.000 til 95.000. Dermed overhalede antallet af beskæftigede fra nye EU-lande i løbet af 2022 antallet fra de gamle EU/EØS/EFTA-lande. Antallet fra de "gamle" lande steg i samme perioden med 29.000 beskæftigede fra 62.000 til 91.000 lønmodtagere.

Figur 4

Udviklingen i international arbejdskraft i Danmark fordelt efter statsborgerskabsgruppe, 4. kvartal

Anm.: Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Nye EU-lande er lande optaget i 2004 eller senere. Storbritannien er medtalt som gammelt EU-land selvom landet per 2020 er et tredjeland.

Udvalgte MENAPT-lande er: Afghanistan, Iran, Pakistan, Syrien og Tyrkiet.

Udvalgte ikke-MENAPT tredjelande er: Bosnien-Hercegovina, Eritrea, Filippinerne, Indien, Kina, Nepal, Thailand, Ukraine og USA. Øvrige tredjelande er alle andre lande.

Kilde: Jobindsats.dk

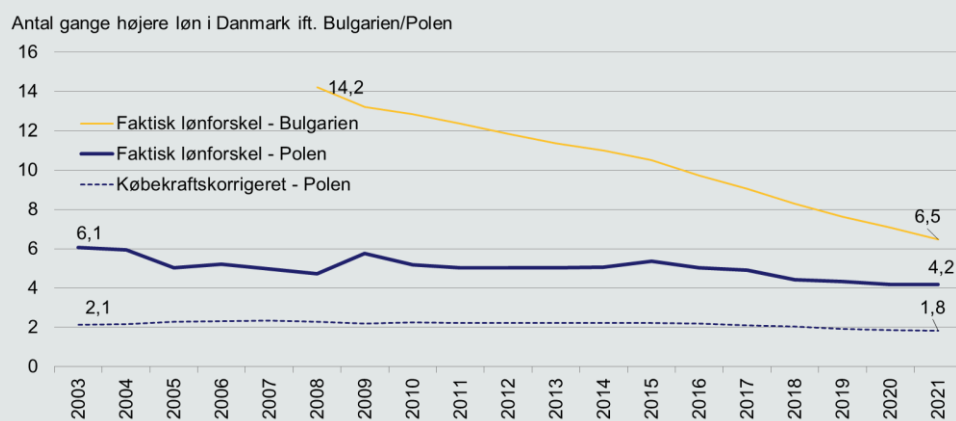
Antallet af beskæftigede fra tredjelande er ligeledes øget kraftigt. I alt har stigningen været på 64.000 beskæftigede, hvilket er mere end en fordobling ift. de 53.000, der var i 2008. Jobindsats.dk har udstillet tallene for en række specifikke lande. Det gælder blandt andet 5 af de såkaldte MENAPT-lande (Mellemøsten og Nordafrika (MENA) samt Pakistan og Tyrkiet) og 9 ikke-MENAPT-lande. Antallet af beskæftigede fra de udvalgte MENAPT-landede er

steget med 74 pct., mens de udvalgte ikke-MENAPT-lande er øget med 60 pct. Den største vækst har dog været i alle de øvrige tredjelande, som er øget fra 17.000 til 39.000 fra 2008 til 2022 (+129 pct.).

Det er oplagt, at den store tiltrækning af arbejdskraft fra de nye EU-lande blandt andet handler om lønniveau. Selvom forskellen i lønniveau mellem Danmark og fx Bulgarien/Polen har været faldende, så var situationen i 2021 fortsat således, at lønniveauet i Danmark var 6-7 gange højere end i Bulgarien og ca. 4 gange højere end i Polen. Udgiftsniveauet i Danmark er højere end i Polen, så den levestandard, man kan få ved at arbejde og bo i Danmark i forhold til i Polen er mere beskedne 80 pct. højere. Men hvis de udenlandske arbejdere sender lønnen hjem til familien i Polen, kan familien nyde både det lave prisniveau i Polen og den højere løn i Danmark.

Figur 5

Lønniveau hhv. Bulgarien/Polen ift. Danmark

Anm.: Faktisk lønforskel er polsk gennemsnitsløn i zloty omregnet til danske kroner i årets valutakurs divideret med dansk gennemsnitsløn - lønninger jf. OECD. Købekraftskorrigeret er OECD's købekraftskorrigeret beregninger for hhv. Polen og Danmark.

Kilde: OECD og egne beregninger.

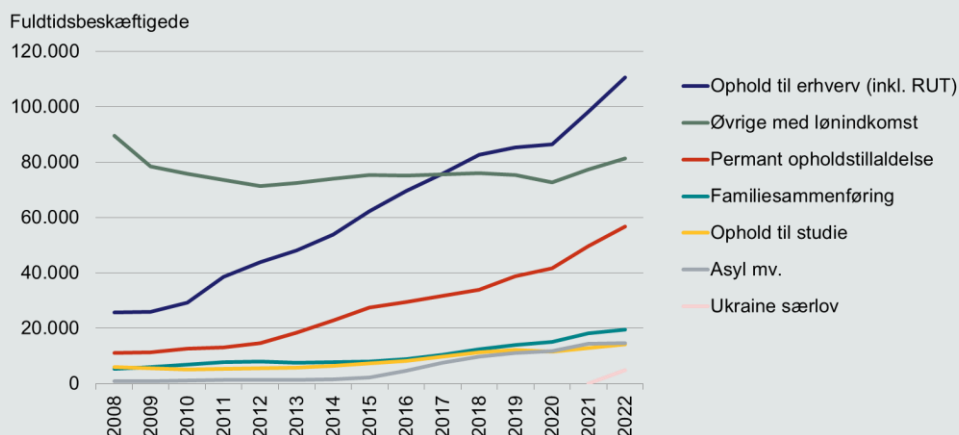
Det er især antallet af beskæftigede med opholdsgrundlag til erhverv, som er øget. I denne gruppe er der kommet ca. 85.000 flere beskæftigede fra 2008 til 2022, fra 26.000 til 111.000. Den anden opholdsgruppe, som er øget markant, er gruppen af beskæftigede med permanent opholdstilladelse. Denne gruppe er øget fra 11.000 til 57.000 (+46.000) i samme periode.

Der ses også stigninger i antallet af beskæftigede pba. familiesammenføring, ophold til studie og asyl mv. samt senest personer med opholdsgrundlag fra særloven for flygtninge fra Ukraine.

Derudover udgør gruppen af øvrige med lønindkomst en antalsmæssig nogenlunde stabil og relativt stor gruppe på ca. 80.000 beskæftigede. Øvrige med lønindkomst er dels personer, hvor seneste opholdsgrundlag er givet før 2004, dels nordiske statsborgere og andre personer, som frit kan bo og arbejde i Danmark uden et særligt opholdsgrundlag. Endelig er der personer, hvor opholdsgrundlaget af andre årsager ikke forefindes i registrene.

Figur 6

Udviklingen i international arbejdskraft i Danmark fordelt efter opholdsgrundlag, 4. kvartal

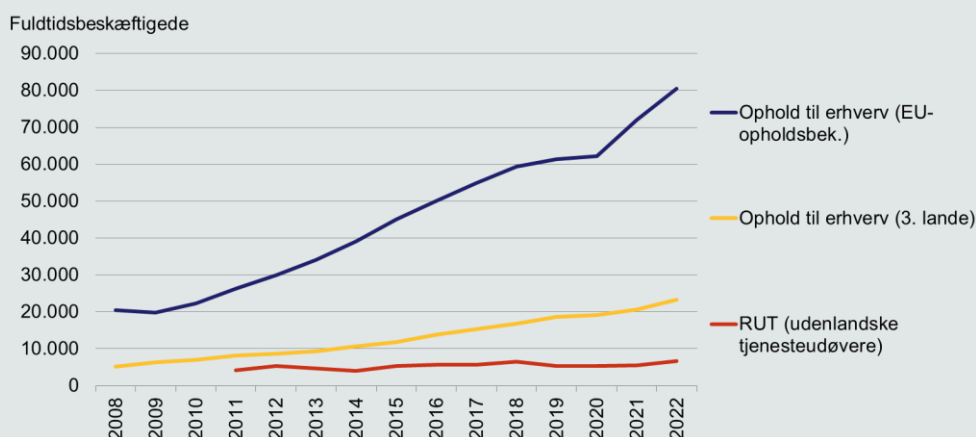
Anm.: Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Oplysninger om RUT forefindes først fra 2011. PHD indgår som ophold til studie. Øvrige med lønindkomst er dels personer med seneste opholdstilladelse givet før 2004, dels nordiske statsborgere, som ikke skal have en særlig opholdstilladelse, dels personer med ukendt opholdstilladelse af anden årsag.

Kilde: Jobindsats.dk

Opholdsgrundlag til erhverv er især øget ift. EU-opholdsbekendtgørelsen, som er øget med 60.000, mens antallet med ophold til erhverv fra tredjelande er øget med 23.000. Relativt er stigningerne dog tættere i størrelse. Der er sket en firedobling ift. EU-opholdsbekendtgørelsen, mens der er sket en fireenhalvdobling ift. ophold til erhverv fra tredjelande. Derudover er der i 2022 knap 7.000 beskæftigede fra RUT (Registeret for udenlandske tjenesteudbydere). Denne gruppe er steget med 58 pct. i forhold til 2011, jf. figuren nedenfor.

Figur 7

Udviklingen i international arbejdskraft i Danmark med ophold til erhverv fordelt på type af opholdstilladelse til erhverv, 4. kvartal

Anm.: Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. PHD indgår som ophold til studie. Oplysninger om RUT forefindes først fra 2011.

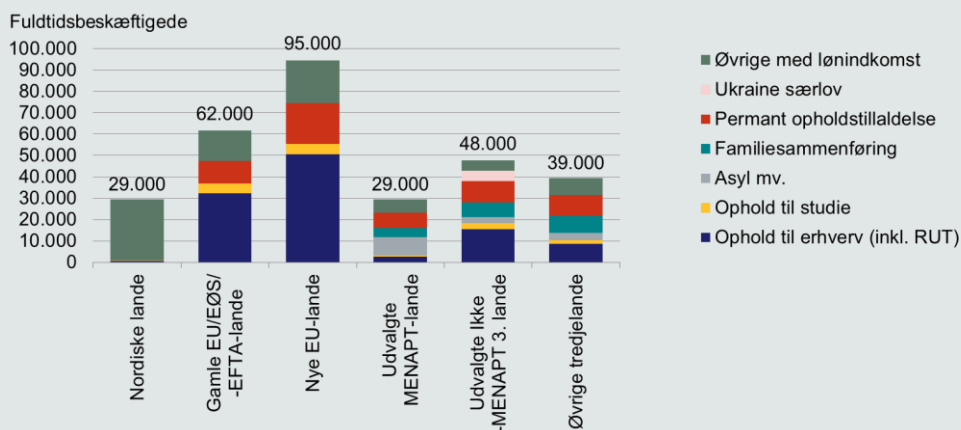
Kilde: Jobindsats.dk

Der er forskelle på fordelingen af opholdsgrundlaget i de forskellige landegrupper. For nordiske statsborgere er der ikke behov for en opholdstilladelse. Fra de øvrige nye såvel som gamle EU/EØS/EFTA-lande har lidt over halvdelen af lønmodtagerne ophold til erhverv, ca. 6 pct. ophold til studie, ca. 20 pct. permanent opholdstilladelse og ca. 22 pct. er i gruppen af

Øvrige med lønindkomst. For tredjelandene fylder familiesammenføring 15-20 pct., mens Asyl mv. fylder ca. 29 pct. i de udvalgte MENAPT-lande mod 6-9 pct. i de udvalgte ikke-MENAPT-lande og de øvrige tredjelande. Modsat udgør ophold til erhverv blot 9 pct. i de udvalgte MENAPT-lande og hhv. 33 pct. og 22 pct. i de to øvrige grupper for tredjelande.

Figur 8

International arbejdskraft i Danmark fordelt efter opholdstilladelse og landegruppe, 4. kvartal 2022

Anm.: Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Nye EU-lande er lande optaget i 2004 eller senere. Storbritannien er medtalt som gammelt EU-land selvom landet per 2020 er et tredjeland.

Udvalgte MENAPT-lande er: Afghanistan, Iran, Pakistan, Syrien og Tyrkiet.

Udvalgte ikke-MENAPT tredjelande er: Bosnien-Hercegovina, Eritrea, Filippinerne, Indien, Kina, Nepal, Thailand, Ukraine og USA. Øvrige tredjelande er alle andre lande.

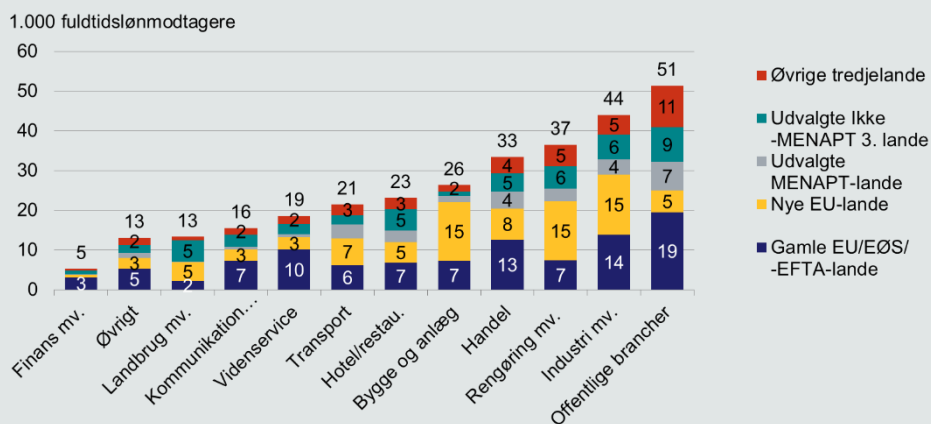
PHD indgår som ophold til studie. Øvrige med lønindkomst er dels personer med seneste opholdstilladelse givet før 2004, dels nordiske statsborgere, som ikke skal have en særlig opholdstilladelse, dels personer med ukendt opholdstilladelse af anden årsag.

Kilde: Jobindsats.dk

Det største brancheområde for international arbejdskraft er med 51.000 udenlandske lønmodtagere offentlige brancher. I den sammenhæng er det dog væsentligt at være opmærksom på, at offentlige brancher dækker en langt bredere del af arbejdsmarkedet end de øvrige branchekategorier. De efterfølgende brancher i forhold til mest international arbejdskraft er industrien, rengøring mv. (dvs. inkl. erhvervsservice og rejsebureauer) og handel.

Figur 9

International arbejdskraft i Danmark fordelt efter branche og landegruppe, 4. kvartal 2022

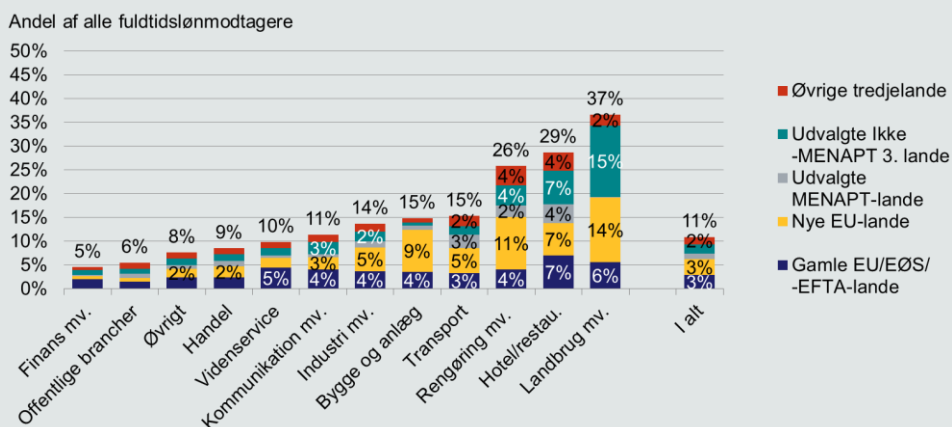
Anm.: Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Bemærk offentlige brancher er summen af offentlig administration, forsvar, politi, undervisning, sundhed og socialvæsen. Offentlige brancher er ikke det samme som den offentlige sektor.

Kilde: Jobindsats.dk

De offentlige brancher, som har mest international arbejdskraft, er én af brancherne med den laveste andel international arbejdskraft. De største andele af udenlandsk arbejdskraft findes indenfor landbrug, hoteller og restauration, samt inden for rengøring mv., jf. figur 10.

Figur 10

Andel international arbejdskraft i brancherne fordelt efter landegruppe, 4. kvartal 2022

Anm.: Lønarbejde udført af personer med udenlandsk statsborgerskab. Bemærk offentlige brancher er summen af offentlig administration, forsvar, politi, undervisning, sundhed og socialvæsen. Offentlige brancher er ikke det samme som den offentlige sektor.

Kilde: Statistikbanken.dk (alle lønmodtagere) og Jobindsats.dk (lønmotagere med udenlandsk statsborgerskab).